

i saa Tilfælde dog maasse kunde have noget at sige, som jeg nu ikke vil fremkomme med. Jeg har imidlertid paa forskjellig anden Maade erfaret saa Tilstrækkeligt om, hvad der fremkom fra den ærede Ordførers Side, at jeg har fundet det at være rigtigt nu atter at forlange Ordet for noget at komme tilbage paa de Forhold, som jeg omtalte igaar. Da jeg kom herind i Folkethinget igaar, havde jeg aldeles ikke tænkt paa at tage Ordet, og jeg skulde ikke have indladt mig paa denne gamle Sag, ligesaa lidt som jeg ellers sædvanlig indlader mig paa de gamle Sager, som vi uafbrudt have forhandlet i en Række af Aar, og som vi fornuftigvis maa være paa det Nene med; men jeg fik en bestemt Anledning til at tage Ordet ved den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører optraadte. Hvis den ærede Ordfører havde optraadt rent og klart og havde sagt: De, som høre til Flertallet, mene ikke at kunne forlade det Grundlag for en Ordning, der foreligger i det af os indbragte private Forslag, og den ærede Minister har paa Forespørgsel erklæret, at han ikke mente at kunne forlade de Principer, som ere udviklede i hans Forslag — hvis den ærede Ordfører havde talt saaledes, og saa tilspøjet ligefrem, at dette var Grunden til, at der ikke var kommet Noget ud af Forhandlingerne i Udvalget, idet Enhver stod paa Sit, saa skulde jeg for mit Vedkommende aldeles ikke være kommen tilbage hverken til Fortidens eller Nutidens Begivenheder. Men saaledes optraadte den ærede Ordfører ikke, og derfor er det, at min Tale var fuldkommen motiveret. Det var lige overfor den Maade, hvorpaa den ærede Ordfører søgte at hævde for sig og dem, der gik med ham, at det var dem alene, eller dog dem fortrinsvis, der søgte at vise Smødekommenhed, nødvendigt, at der fra den anden Side — fra deres, som i Sandhed viste Smødekommen — blev nedlagt Indsigelse derimod. Det var det, jeg gjorde ved at paavise, hvorledes der stadig fra Ordførers og Flertallets Side er kommet nye Krav frem, som man tidligere ikke havde tænkt paa at opstille paa den Maade, og jeg tillod mig fremdeles at paavise, at den samme Fremgangsmaade nu atter blev anvendt paa en mildest talt høist forunderlig Maade, nemlig gennem det Krav, som under den ærede Ordførers Ledelse er blevet opstillet om, at de Møbler, der her er Tale om, som hidtil have været henlagte til Sognepræsteembedernes Lønning, og som man hidtil ikke har tænkt paa skulde gives anden Anvendelse gennem denne Lov, og saa skulde bruges til Understøttelse for Valgmenigheder. Denne Forbring maatte forekomme mig høist besynderlig, fordi — jeg tager ikke fejl i denne Sag — den ærede Ordfører tidligere har stillet netop den modsatte Forbring. Denne Optraaden kan ikke forsvares med, at man ikke kan kræve af Nogen, at han skal være aldeles ubevægelig. Fuldstændig Ubevægelighed er det aldrig faldet mig ind at

kræve af en Politiker, og jeg afviser en saadan Paastand; men det, der kan kræves, og som jeg har krævet, er, at Bevægeligheden gaar i Retning af det, man udgiver sig for at ville opnaa, det, som kan kræves, er, at Bevægeligheden ikke er saa stor, at naar Ens Modstandere bestræbe sig for at komme imøde og endelig indtage det Standpunkt, hvorpaa man selv har staaet, man saa pludselig vender om og indtager det modsatte Standpunkt. Dette kan kræves; thi kunde en saadan Bevægelighed anses berettiget, vilde virkelig ethvert Resultat af Forhandlingen blive umulig. Jeg var derfor igaar fuldstændig berettiget til og opfordret til at paavise, at den ærede Ordførers Bevægelighed, samtidig med, at han paaberaabte sig Forsonlighed, stadig er gaaet i Retning af ikke at rydde Sten af Veien, men at lægge nye Sten paa den Vej, som skulde gjen-nemløbes for at naae Maalet, og det kan ikke med Billighed forekastes mig, at jeg fandt Anledning til at fremhæve og til at forundre mig over, at den ærede Ordførers Bevægelighed tilsidst er bleven saa stor, at han er kommen til at staa paa et Standpunkt, som er aldeles modsat det, som han tidligere har staaet paa. Naar jeg igaar bebrejdede den ærede Ordfører dette Sidste, saa henviste jeg dog paa ingen mulig Maade til det Forhold, som han har omtalt i sit Svar. Det er ikke den enkelte Side af Valgmenighedsloven, som han i sit Slutningsforedrag berørte, som jeg har talt om. Det kunde ikke falde mig ind. For det Første, fordi jeg i Henseende til Bestemmelsen i Valgmenighedsloven om en Kirkebygning i det Hele taget er enig med den ærede Ordfører og mener, at den er en Feil i Valgmenighedsloven, men dernæst — og det er Hovedsagen — kunde det ikke falde mig ind at bringe Spørgsmaalet om Kirkebygninger for Valgmenigheder paa Tale, fordi der ikke foreligger Noget herom i det Lovforslag, som vi her forhandle, eller i den over samme afgivne Betænkning. Nei, det, som foreligger, er den Ændring til Ministerens Lovforslag, som det ærede Medlem har stillet, og som tilsigter en bestemt Forandring i Valgmenighedsloven. Det er den Side, og den Side alene, af denne Lov jeg har talt om. Jeg tillod mig at oplyse det ærede Thing om, hvorledes den ærede Ordfører har stillet sig dertil i 1868, og for at det kan ligge klart, at jeg ikke gjør ham Uret, skal jeg nu tillade mig med den høitærede Formands Tilladelse at oplæse de Ytringer, som den Gang faldt fra den ærede Ordfører. Det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgkreds, som var Medlem af Udvalget, udtalte ved Sagens 2den Behandling Følgende: „Jeg skal tillade mig at henvende et lille Spørgsmaal til den høitagtede Minister. Udvalget blev ikke, før man havde samtalet med ham, opmærksomt paa, at der ikke nogetsteds i Lovforslaget findes en Bestemmelse om, at Valgmenigheden selv skal lønne sin valgte Præst.